

1. PERUSTIEDOT KOHTEESTA	
1.1. Maisema-alueen nimi	Leistilänjärven kulttuurimaisema
1.2. Maisema-alueen uusi nimi	Leistilänjärven kulttuurimaisema
1.3. Kunta	Nakkila
1.4. Pinta-ala	2 173 ha
1.5. Aikaisemmat inventoinnit [tekijä, vuosi, arvo]	Lauri Putkonen, 2005, Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristöt: Leistilänjärven kulttuurimaisema
1.6. Päiväysinventoijan nimi	Jenny Alatalo
1.7. Päiväysinventoinnin pvm	09.04.20013
1.8. Arkistointipaikka	
2. MAISEMAMAAKUNTA JA -SEUTU	
2.1. Maisemamaakunta ja -seutu [Mietintö 66/1992]	Lounaismaa / Ala-Satakunnan viljelyseutu
2.2. Maisematyyppi [Maakunnallinen maisemaselvitys]	
2.3. Kuvailuteksti [Lyhyt kuvaus maisemamaakunnan ja -seudun tyyppillisistä piirteistä]	Lounaismaan maiseman peruselementit vaihtelevat rikkonaisesta saaristosta ja kumpuilevista, osittain paljastuneista kallioalueista laajoihin tasaisiin, viljaviin savikkoalueisiin, joilla lukuisat joet kiemurtelevat. Ala-Satakunnan viljelyseutu on perusluonteeltaan vaurasta viljelyaluetta, mutta Lounaiseen viljelyseutuun verrattuna siellä on runsaasti karuja, metsäisiä ja soisia syrjäseutuja. Seudun karuja maisemapiirteitä edustavat suot ja metsät keskittyvät Pyhäjärven lounaispuolella olevalle karulle rapakivigraniittialueelle ja viljelymaisemat sijaitsevat yleensä viljavilla savikkoalueilla Kokemäenjokilaaksossa.
3. LUONNON OMINAISPIIRTEET	
3.1. Maa- ja kallioperä	Leistilänjärvi on muodostunut kallioperältään hiekkakivialueelle, jota ympäröi oliviinidiabaasijuonne. Oliviinidiabaasia on alueen itäreunalla ja kapea suikale pohjoisreunalla, muuten alue on hiekkakiveä. Maaperältään alue on keskeltä suurimmaksi osaksi liejuista maalajia, jota kiertää reunoilla hienorakeisen eli hienon hiedan ja hiesun kapea vyöhyke. Sekalajitteista maalajia eli moreenia on vähän maisema-alueen reunoilla sekä pienet saarekkeet peltojen keskellä olevilla alueilla, missä on asutusta ja metsikköjä. Savea on kolme pientä kaistaletta liejuisen maalajin ja moreeni alueiden vieressä.
3.2. Vesistöt ja ranta-alueet	Leistilänjärven keskellä on Isokanavan kuivatusuoma, ja siihen liittyy tasaisin välimatkoin muita oja. Isokanavaa pitkin vedet laskevat Tattaranjoen ja Kokemäenjoen kautta mereen.
3.3. Luonnonhistorian erityispiirteet	Leistilän järvi on kuivunut / kuivatettu järvi.
3.4. Kasvillisuustyypit	Kasvimaantieteellisen aluejaon mukaan Nakkila kuuluu eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. Alueen pääasialliset puulajit ovat kuusi, alavammilla seuduilla ja oliviinidiabaasiselänteellä mänty.
3.5. Arvokkaat luontokohteet	Kallionaronkallio on osoitettu Satakunnan maakuntakaavassa arvokkaana kallioalueena.
3.6. Eläimistö ja kasvilajisto	kunttalantiainen ja hylkyisotylppö
3.7. Ilmasto	Alueen keskilämpötila on 4-5°C astetta ja vuoden sademäärän keskiarvo on 600-650 mm vuodessa.
3.8. Maisemarakenne	Leistilänjärven maisema on soikean mallinen kaakko-lounassuuntainen suljettu alue. Alueen tasaista keskiosaa ympäröi reunoilla rinteissä kasvava metsä. Pohjoislaidalla metsäinen selänne luo alueelle selkeän horisontissa näkyvän rajan. Eteläpuolella horisontissa rajana on metsänreuna. Alueen solmukohdat ovat järven kaakkoispäässä sijaitseva kallioon louhittu kanava sekä vastakkaisella puolella oleva kohta alueen luoteispäässä.
4. KULTTUURISET OMINAISPIIRTEET	
4.1. Arkeologinen kulttuuriperintö	Alueella on kuusi muinaisjäännettä. Yksi kivikautinen asuinpaikka, yksi kivi/pronssikautiseksi ajoitettu kivirakenne, yksi pronssikautinen kivirakenne ja yksi muinaisjäännettöryhmä. Varhaismetallikautiseksi ajoitettuja kohteita on kaksi, yksi hautaröykkiö ja yksi kivirakennelma.
4.2. Maiseman kulttuurihistoria	Leistilänjärven kuivatus aloitettiin vuonna 1777. Esikuvana oli hieman aikaisemmin professori Johan Kraftmanin johdolla aloitettu Lattomerän kuivatus. Aluksi järvi saatiin kuivatettua vesiperäiseksi niityksi. 1860-luvulla, katovuosien jälkeen järven kuivatus aloitettiin uudelleen syventämällä ja leventämällä laskuojia sekä tekemällä uusia sivuojia. Kuivatusuoman saamiseksi oli räjäytettävä suuria määriä kallioita. Viime sotien jälkeen, eli vasta 1940-luvulla, vankityövoimalla teetetty kaivaustyö saattoi kuivausurakan päätökseen. Leistilänjärvi kuivui niin hyvin, että sen paikalle saatiin 1500 hehtaaria viljelysmaata asutustilallisille.
4.3. Maiseman kannalta merkittävät elinkeinot	Pitkään jatkunut maanviljely. Leistilänjärven luoteisessa reunassa on broilerikasvattamo.
4.4. Rakennettu ympäristö	Alueella on jälleenrakennuskauden pientila-asutusta sekä sitä uudempaa rakennuskantaa.
4.4.1. Alueelle tyyppillinen ja perinteinen asutustyyppi	Asutus on keskittynyt aluetta kiertävän tien varteen sekä peltojen ja metsien reuna-alueelle.
4.4.2. Nykyisen asutuksen suhde muinaisjäännettösten sijaintiin	Nykyinen asutus on sijoittunut pellon laidalle ja muinaisjäännekset ovat korkeammalla selänteillä.

4.4.3. Rakennetun ympäristön inventoinnit	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristöt 2005: Leistilänjärven kulttuurimaisema
4.4.4. Muita maiseman kannalta merkittäviä rakennuksia ja	Isonkanavan kuivatusuoma
4.5. Perinnemaisemat	~
4.6. Identiteettitekijät, symbolitekijät	Koko alue toimii järvenkuivatuksen muistomerkkinä 1700-luvulta.
4.7. Matkailu- ja virkistyskäyttö	Alue on muuttolintujen pysähdyspaikka.
4.8. Kuvailu, kulttuuripiirteet	1900-luvulla siirryttiin Nakkilassa suurtilojen aikakaudesta pientilavaltaiseen maanviljelykseen. Ensin itsenäistyivät torpat 1920-luvulla ja jatkosodan jälkeen lunastettiin maata karjalaisten ja rintamamiesten asutustiloiksi. Tälle alueelle asutettiin lähes 2000 henkeä siirtoväkeä. Leistilänjärven koillispuolella Järvikyläntien varrella on hyvä esimerkki jälleenrakennuskauden asutustila-alueesta. Leistilänjärven lopullinen kuivaaminen pelloksi on koko Nakkilan viljelymaiseman kehityksessä viimeisin suuri muutos.
5. MAISEMAKUVA	Leistilänjärven kulttuurimaisema edustaa Ala-Satakuntalaisella viljelyseudulla olevaa kuivatuksen tuloksena syntyntä viljelymaisemaa. Leistilänjärven maisemassa merkityksellistä on sen avoimuus ja laajat yhtenäiset näkymät. Alueen reuna-alueet ovat selkeät ja pelloilla säilyneet suulit ovat muistuttamassa katoavasta maisemakuvasta. Asutus on keskittynyt eteläreunalla tien varressa oleville pienille metsäisille saarekkeille. Pohjoislaidalla asutusta on metsän ja pellon vaihtumisvyöhykkeellä. Alueen keskellä on peltotie, jonka varressa kasvaa yksittäisiä maisemapuita. Alueen poikki risteilevät voimalinjat.
6. RAJAUS	Leistilänjärven maisema-alue on yhtenäinen ja peltoalueen ympärillä olevat metsät antavat alueelle selkeän ja luonnollisen rajauksen. Maisema-alue on rajattu pohjoispuolella kulkemaan metsäisen selänteen harjalla. Eteläpuolella ja lännessä ja idässä raja seurailee alueen muotoa ottaen mukaan metsäisen suojavyöhykkeen.
7. KUVAILUTEKSTI	<p>Maisemakuva:</p> <p>Leistilänjärven maisema on lähes yhtenäinen soikean muotoinen alue. Alue on topografialtaan tasainen laakso, jota metsät ympäröivät. Alueen pohjoislaidalla jyrkähkösti nouseva metsäselänne luo horisontissa näkyvän selkeän rajan maisemalle. Eteläpuolella maisemaa rajaa horisontissa näkyvä tasainen metsänreuna. Muuten maisema on tasaista ja laakeaa, missä näkyy harvakseltaan suuleja ja yksittäisiä maisemapuita sekä alueen poikki kulkevia voimalinjoja. Pisimmät, yli kuuden kilometrin mittaiset näkymät viljelytasangon yli aukeavat lännessä ja idästä. Alue on keskikohdiltaan noin kolme ja puoli kilometriä leveä. Leistilänjärven maiseman arvoja ovat sen avoimuus ja laajat yhtenäiset näkymät. Pelloilla on säilynyt jonkun verran suuleja, jotka ovat kuitenkin katoamassa maisemakuvasta. Alueen poikki kulkevan luode-kaakkoisuuntaisen peltotien varrella kasvaa paikoitellen puita, jotka toimivat maisemapuina muuten tasaisessa ja hoidetussa viljelymaisemassa.</p> <p>Luonnonpiirteet:</p> <p>Leistilänjärvi on muodostunut hiekkakivialueelle, jota ympäröi oliviinidiabaasijuonne. Alue on muodoltaan selkeä kokonaisuus ja sen voi hyvin kuvitella olleen aiemmin järvi. Etenkin alueen keskiosat koostuvat hienojakoisista maalajeista. Moreenialueet sijaitsevat maisema-alueen reunoilla sekä pieninä saarekkeina peltojen keskellä. Näillä maisema-alueen keskellä olevilla saarekkeilla on asutusta ja pieniä metsiköitä. Alueen pääpuulaji alavammilla seuduilla on kuusi ja selänteellä mänty.</p> <p>Kulttuuripiirteet:</p> <p>Leistilänjärveä ympäröivillä selänteillä on muutamia kivi- ja pronssikautisia kivirakenteita. Leistilänjärvi oli 1600 eaa kuroutunut omaksi alueeksi kaakossa sijainneesta pronssikautisesta merenlahdesta. Leistilänjärven nykyinen viljelymaisema on suhteellisen nuorta. 1700-luvulla aloitettu järven kuivatus saatiin eri vaiheiden jälkeen päätökseen vasta 1940-luvulla. Kuivatuksen lopullinen onnistuminen vaati suuren määrän kallion räjäyttämistä, jotta saatiin kunnollinen kuivatusuoma. Leistilänjärven kuivuttua syntyi valtavasti uutta maata viljeltäväksi. 1800-luvulla alueelta saatiin huomattavia heinäsoja. Onnistuneen kuivatuksen jälkeen Leistilänjärven alue jaettiin Nakkilaan sijoitetuille siirtolaisille. Alueen rakennuskannassa on havaittavissa jälleenrakennuskauden asutustilojen leima. Asutus on keskittynyt kapeana nauhana peltoaukeata kiertävän tien varteen. Leistilänjärven kuivatus oli koko Nakkilan viljelyhistorian kehityksessä viimeisin suuri muutos.</p>
8. ARVIOINTI	
8.1. Arvoluokka	Maakunnallisesti arvokas

8.2. Arviointiteksti	Leistilänjärven kulttuurimaisema edustaa järvenlaskun ja kuivatuksen tuloksena syntynyttä viljelymaisemaa sekä jälleenrakennuskauden asutusmaisemaa Ala-Satakuntalaisella viljelyseudulla.
9. LIITTEET	
9.1. Karttaliitteet	
9.2. Valokuvat	1800, Näkymä Palojoelle.
	1823, Näkymä pohjoiseen.
	1889, Näkymä kaakkoon.
	1907, Näkymä etelään.
	1930, Näkymä etelään.